

En aquests últims anys assistim a un important ressorgir de moviments populars que abarquen tots els àmbits de la vida política i social del país: nombroses esferes socials s'incorporen a la lluita i presenten les seves reivindicacions. Queden ja molt poques facetes de la vida ciutadana que no hagin donat ja la seva alternativa democràtica. I en aquest avang ~~avanzada~~ cap a la llibertat i la democràcia, hi ha entrat també, i de forma col·lectiva, la dona.

La evolució científic-tècnica renova les estructures socials i modifica la situació de les diferents capes i forces socials. Hem vist reduir el pes específic dels pagesos i hem vist créixer el dels treballadors manuals, tècnics, de serveis, professionals i intel·lectuals. Hem vist com les forces de la cultura s'unien a l'aliança dels obrers i camperols. També l'Església ha pres posicions al costat del progrés i la renovació. Avui la lluita per la llibertat, la democràcia i el socialisme compta amb una nova força: la gran massa de dones.

La reduïda incorporació de la dona als centres de producció i de cultura, a les entitats i a la vida social en general i el fet de que quan aquesta incorporació es donava, tenia d'anar sempre acompanyada de la obligada tasca del treball domèstic, ha determinat que fins fa molt poc la integració dins de la lluita revolucionària fos un fenomen individual molt minoritari entre les dones. Avui els canvis socials i polítics realitzats al nostre país fan que contem amb la lluita a una nova i inmensa força quantitativa i qualitativa.

CONDICIONS QUE PERMETEN AVUI A LA DONA LLUITAR PER LES SEVES PRÒPIES REIVINDICACIONS:

Al llarg de l'història s'ha mantingut una situació constant de dominació de l'home sobre la dona, i sols avui s'estan assentant les bases materials per canviar aquesta situació. La causa d'aquesta opressió de la dona per l'home és el seu sexe, és a dir, la constitució fisiològica del seu cos. La maternitat abundant i incontrolada al llarg dels millars d'anys de la vida de la dona, ha determinat que aquesta es rediqués fonamentalment a la cria dels fills. I a'acuí deriven totes les formes específiques de sobreexplotació i discriminació de la que ella serà víctima al llarg de tota la seva vida.

Però avui, aquest fet essencial s'està transformant. I no només aquest sino molts d'altres que condicionen a mantenir a la dona en un estat d'opressió.

1. per primera vegada en la història, la dona es mestressa del seu propi cos. Fa molts pocs anys que la dona coneix quins són els seus drets reals i en fa molts menys que té a la seva disposició els anticonceptius. Això vol dir que la ciència permet avui a la dona, a la parella, el decidir quants fills volen tenir i quan els volen tenir, és a dir, que la dona deixa d'estar condicionada per la maternitat incontrolada i la maternitat es converteix en un fet lliurement volgut i decidit per la dona, amb el consegüent benefici que reporta als fills la seva lliure concepció. La dona té de més a més el seu gest, el recórrer en casos concrets al abortament, que fet en el àmbit mèdic i amb les garanties pertinents no comporta riscos per la seva integritat física.

2. La família que hem hereditat del passat entra en una gran crisi. La família monogàmica, que és encara essencialment la nostra, ha revestit diferents formes segons els temps i els llocs. El capitalisme ha creat les bases materials per crear un tipus de família, la burgesa, que neix en un principi com a unitat econòmica de producció i de consum. Si bé el caràcter de unitat econòmica de producció i consum es manté actualment en el camp, el desenvolupament industrial, la gran empresa, els monopolis, han fet caure aquesta unitat familiar de producció típicament artesanal. Ara bé, la família segueix tenint el caràcter de transmissora de la propietat privada dels mitjans de producció. La necessitat d'acumular uns bens i d'assegurar la seva transmissió als fills legítims, ha determinat que els contractes familiars es realitzessin per interessos de classe, i que es dictessin unes normes morals que asseguressin la legitimitat de l'herència. Així s'ha consolidat la doble moral burgesa, que paral·lelament a la indisolubilitat del matrimoni, ha donat lloc a la prostitució i a considerar el adulteri en la dona de manera molt diferent a la del home.

Veiem que aquest tipus de família està en crisi. Els debats actuals no donen massa llum per veure cap on pot evolucionar tota l'estructura familiar. No s'han trobat encara formes de substitució adequades i els intents de iniciar formes de vida més comunitaria estan tot just en etapes molt incipients. Veiem però, que malgrat el divorci, els problemes derivats de l'actual estructura familiar perduren i que cal anar pensant en el matrimoni com a unió fonamentada en la comprensió mutua per aconseguir uns fins naturals, no com a contracte per perpetuar unes determinades estructures econòmiques socials i polítiques.

Sota les condicions que el feixisme ha imposat a la classe treballadora i als pobles d'Espanya, la família, considerada com a "cèl·lula base de la societat", ha sigut un reducte profundament utilitzat per tal de mantenir-se en el poder. La dona, tancada a casa o reduïda a compartir les tasques de casa amb un treball a fora, sempre mal remunerat, ha quedat apartada de la cultura i la vida social en un grau més alt i específic del que s'ha aconseguit en la resta de la població. La por, la ignorància, el record de la guerra civil han fet de ella en moltes ocasions, un element reaccionari, desvinculat dels canvis que la societat experimentava, un fre a la lluita del marit i dels fills que degut a les seves circumstàncies, podien incorporar-se més fàcilment a l'evolució de la seva societat.

3. La progressiva incorporació de la dona a l'estudi, al treball, als oficis qualificats, o les professions liberals, li dona una independència econòmica que li permet prendre una opció entre el matrimoni o una vida independent i autònoma. La dona deixa d'estar "predestinada" al matrimoni que de més a més li representava el seu únic "seguro de vida". Aquest és un canvi molt important per les noves generacions que veurán deslligades totalment les seves relacions amoroses de la vella necessitat de subsistir econòmicament.

La independència econòmica, la utilització de serveis públics que substitueixin els treballs domèstics, situen a la dona en condicions d'exigir el divorci quan les circumstàncies ho requereixin, i no supeditar així els seus sentiments personals a motivacions de dependència econòmica.

4. el enorme avanç de les forces productives, el constant augment del nivell de vida són una realitat malgrat que en les nostres circumstàncies una minoria oligàrquica hagi usurpat durant els últims 40 anys el benefici social en benefici propi, no revertint en favor de la col·lectivitat que els feia possibles.

Avui estem en condicions d'exigir la realització de numerosos serveis col·lectius que poc a poc puguin anar substituint els treballs domèstics. Això farà que aquests serveis privats que cada dona realitzava a casa seva, i que són considerats improductius, tornin a adquirir el seu caràcter de servei públic i productiu, lligant directament a tots els que els realitzin a la producció, i que les dones en quedin deslliurades i es puguin dedicar a d'altres tasques. Avui està al cap de tot el poble la necessitat d'obtenir guarderies, menjadors públics als barris, empreses, etc, i locals per dur la roba o rentar, la organització col·lectiva dels serveis de neteja i tantes altres coses que facilitin la sortida de la dona de l'àmbit reduït de la seva llar.

5. L'avanç de les forces democrètiques internacionals en el que va de segle, han donat a la dona la possibilitat de participar en la vida política com a electora i elegible, otorgant-li, al menys de forma teòrica, tots els drets polítics. La ventajosa situació en que es troba la dona als països socialistes, en relació amb les democràcies occidentals, si bé no ha assolit les fites anhelades, sí que ha significat una incorporació a la vida científica, productiva, social i política per part de la dona.

El canvi favorable de les condicions de vida que ha experimentat la dona gràcies al avanç científic-tècnic, no treu però que sigui molt conscient de que independentment del progrés històric ò conseguit, subsisteixen les contradiccions i injustícies de sempre, i que si el canvi d'estructures polítiques econòmiques i socials no va acompanyat de una revolució de mentalitat, no hi ha garantia d'assolir un autèntic socialisme en el que no existeixi cap forma d'opressió. La història ens demostra que el canvi d'un sistema econòmic i polític a un altre més avançat, no implica necessàriament que les estructures ideològiques i culturals del vell sistema experimentin el mateix procés, sino que les velles formes i relacions culturals i ideològiques es poden perpetuar en el nou sistema. Només si les forces progressistes que protagonitzen el canvi social assumeixen la defensa d'aquests canvis ideològics de forma paral·lela i inseparable, hi ha garanties de que es produeixi un procés revolucionari global.

Moviment de dones i lluites de classes

La dona pren avui consciència de la seva situació real i de les seves possibilitats dins de la societat i aquesta presa de consciència es manifesta per la seva incorporació en la lluita comú de tot el poble. Recordem la manifestació de 2.000 dones a Madrid per l'Amnistia, les lluites de les ATE per tot Espanya, les lluites solidàries amb els treballadors en vaga, amb l'exemple recent de les dones dels treballadors de l'Atar Ilèrica. D'altres, però, estón començant a lluitar per les seves reivindicacions específiques, amés de inserir-se en la lluita comú. Fins ara, la consciència feminista i les lluites solidàries, havien pèss forma en diverses organitzacions que tenien objectius ben diferenciats. Apareixien així el Moviment Democràtic de Dones, les Associacions de Dones Democràtiques universitàries, de professionals, de dones separades, algunes vocolies dins de les associacions de veïns, etc.

Cada vegada veïem de manera més real que totes les dones, encara que pertanyin a diferents classes socials, estón interessades en una lluita que té uns objectius comuns, i que sobrepassa les diferències classistes, el que no significa que la lluita de la dona per alliberar-se, vagi separada de la lluita de classes.

En els seus orígens, els plantejaments socialistes han estat estretament lligats a la lluita per l'alliberament de la dona. Per raons diverses historicament, s'ha produït un distanciament i ens trobem en l'actualitat que molts moviments feministes tenen plantejaments burgesos i reformistes, altres són radicals o desintegradors o estón deslligats de la lluita de classes. S'ha de tenir però en compte de que el fet que els moviments socialistes i revolucionaris hagin oblidat la problemàtica de la dona o l'hagin relegat a segon terme, no vol dir en absolut que la lluita feminista i la lluita per el socialisme siguin incompatibles, sino tot el contrari: són lluites impossibles de deslligar. Cal doncs que no s'oblidi el profund sentit alliberador de tota lluita feminista i la necessitat de portar-la conjuntament amb la lluita de classes, però tampoc s'ha de oblidar que només en mans de les dones -que són les propies oprimides- aquesta lluita pot tirar endavant.

Objectivament les dones estón interessades pel socialisme, doncs no poden resoldre les seves contradiccions sense lluitar contra les bases en les que el capitalisme sustenta la seva explotació. D'aquí que la classe treballadora, com a principal impulsora de la lluita cap al socialisme tingui de tenir en les seves dones ^{les principals} impulsors dels moviments feministes.

El Moviment de Dones.

Abans parlàvem d'unes condicions que permetien que la dona lluités ara per les seves pròpies reivindicacions, i que aquestes condicions no es donàven uns anys abans.

Ara bé, en el nostre país, la immensa majoria de dones estón encara sotmeses a una discriminació total, doncs ni ténen possibilitat d'obtenir anticonceptius, ni estón incorporades amb plenitud d'oportunitats a les tasques productives i ténen ben poques possibilitats d'accedir a la cultura i als medis de comunicació. Per això es imprescindible que avem ja des d'ara nateix cap a un Moviment de Dones, i que aquest es consolidi ara, abans d'un canvi social. En primer lloc perquè totes les conquestes democràtiques que es puguin aconseguir amb la movilització immediata de dones (igualtat de salaris, anticonceptius, divorci, etc.) constituirán un element importantíssim per reforçar el moviment i per elevar la autonomia i la promoció de les dones a la vida política i social, i en segon lloc, perquè per la construcció d'un nou sistema social, es imprescindible que la presa de consciència sigui majoritàriament assumida i que les dones hi juguin el paper que els hi pertoca.

El Moviment de Dones ha de ser autònom, independent dels partits polítics i unitari per a poder ser un autèntic moviment de masses.

Siem autònom perquè ara per ara, la situació de la dona apareix definida en relació a l'home, i és impossible separar qüestions suposadament personals de problemes col·lectius. Un anàlisi de la condició femenina suposa posar en qüestió la situació de relatiu privilegi en que es troba l'home, en virtut de paper de guardià de la dona que li assigna el actual sistema. Per això, encara que pensem que la lluita no és una lluita contra el sexe masculí sino contra tot el sistema d'organització social, considerem que el moviment ha de fer un procés de reflexió i elaboració de forma autònoma.

Quant a la independència respecte de les organitzacions polítiques, pensem que això evidentment no exclou la militància en un partit u organització popular. Pensem, però, que el moviment feminista hauria de plantejar-se les qüestions feministes, amb independència de la tàctica i estratègia dels diferents partits. El moviment de dones no pot ser una coordinació de seccions femenines de diferents partits, ni pot ser tampoc un moviment de recolzament a d'altres moviments, que perdi el seu caracter interclassista.

La tasca del P. respecte del Moviment de Dones.

La tasca primera i més urgent del P. consisteix en que tots els militants entenguin i assumeixin la problemàtica de la dona. Tots els comunistes han d'entendre que apolar el moviment feminista es lluitar per el socialisme i que contra la opressió.

Per això cal acabar amb la discriminació que la dona té en el si del P. i que és un clar reflexe de la que palpem en tota la societat que ens envolta. Les recusacions del marit o les seves responsabilitats en la organització no són, per el sol fet de ser del marit, més importants que les de la dona. El criteri de que la dona s'ha de quedar a casa per facilitar la tasca del marit, significa prolongar fins el P. la discriminació que la dona té a tot els nivells.

Es cert que en alguns moments s'haurá de facilitar a les dones formes d'organització flexibles, perquè dissortadament encara no tenim els elements imprescindibles per tal de deslliurar-nos de certes tasques domèstiques, però aqueste no es la forma ideal de militància i s'ha de tendir a considerar ho així.

Creiem de més a més que cal posar de manifest que les dones del P. trobem d'altres dificultats que es deriven del fet de que les discussions, els esquemes de funcionament, sempre vénen fets des d'una óptica masculina i aixó crea dificultats a l'hora de que les dones puguem integrar-nos realment com a quares en la dinàmica interna del P.

Es tasca de tots els comunistes el esforçar-nos a portar el debat sobre la dona en el conjunt de la societat, perquè les masses assumeixin aquesta problemàtica i d'aquest debat en surtin els canvis de mentalitat que es precisen.

Les perspectives del Moviment de Dones a Manresa

A Manresa hi ha un embrió de l'oviment de Dones. En moment hi ha el propòsit de dur a terme un procés de discussió i de intercanvi de idees que permeti i aprofundir en el anàlisi de la situació de la dona i anar plantejant progressivament una plataforma mínima de reivindicacions a curt i llarg plaç. En la última trobada que hem tingut, amb l'assistència de unes 130 dones, s'ha plantejat la necessitat d'aquesta plataforma mínima i s'ha anat dibuixant la possibilitat de comptar amb diferents comissions que es proposin per un cert nombre de tasques de sensibilització a tota la població i per altre serveis concrets com ara assessoria jurídica, borsa de treball, etc. *

L'accés que en aquest moment tenim a les dones de la classe obrera es escàs. Cal pensar que la dona treballadora, pel fet de ser víctima de una doble explotació -com a treballadora i com a dona- està en menys condicions de inserir-se d'entrada en un moviment feminista si aquest li sembla desalligat de les seves vivències més directes. Per això creiem que cal impulsar vocàlies de dones o les barriades que aportin dins de les Associacions de Veïns els seus problemes com a dones. En els barris les dones són les que pateixen amb més intensitat per l'absència de serveis col·lectius, i això fa que la seva sensibilització cap a aquests temes sigui molt gran: a partir de reivindicacions que les dones sentin com a pròpies, podran a més incorporar-se més activament a la lluita per tota una problemàtica més general i que no les afecta només a elles.

Al que la dona es senti al marge de tot allò que no tingui relació amb la seva "funció" domèstica, fa aconsellable que el treball en els barris es pensi a partir d'aquest presupòsit (cursos, xerrades, etc.) tenint com a objectiu no perfeccionar aquestes tasques domèstiques sino facilitar les relacions de les dones entre elles: donar peu a projectes d'incorporacions, dones nenes si la dona surt de casa, per començar a comprendre que es troba oprimida pel marit, per les seves relacions familiars i per unes estructures socials, i es podrà interrogar sobre temes com el divorci, l'avortament o la importància de la seva participació en la comunitat que la envolta.

Cal impulsar també una consciència feminista en les dones treballadores perquè ocupin càrrecs representatius: en aquest sentit remanquem la discussíssima proporció de dones en el si de Comissions Obreres tot i que Manresa té una població activa femenina per sobre de la mitja de moltes altres localitats. És a través d'elles que el moviment obrer farà seves les reivindicacions en contra de l'opressió de la dona.

* De manera que componem de les dones que assisteixen a la reunió les diverses dones de casals, de diferents barris - no dels veïns propis - estudiantals, professionals etc. i de moment s'usen integratament de Navaneta, S. Joan i Poble que són constituïent en els barris propis respectius nuclei de treball limitats al nostre.

En un futur quan el mob. com. tingui amb una Assemblea legalment constituïda, caldrà pensar en la seva inscripció a la Assemblea Democràtica del Baix.